

Hoge commissaris te Djakarta (Lamping) aan minister van Uniezaken en Overzeese Rijksdelen (Peters), 1 dec. 1951

Mede bestemd voor Stikker en Drees.

Gisterenavond sprak ik nog Darma, wien ik vroeg of de Nederlandse Regering officieel in kennis was gesteld van de zojuist besliste komst van de delegatie. Dit leek mij toch het minste wat de Nederlandse Regering kon verwachten nu over de datum van de komst van de delegatie geen overleg was gepleegd, laat staan overeenstemming was bereikt. Dit bleek niet te zijn gebeurd, maar ik verneem nader dat vannacht nog instructie naar Djumhana is uitgegaan.

Ik bezocht zojuist Subardjo, waarbij ik ook hem wees op de vreemde procedure die gevolgd is. Subardjo verschool zich achter 'die vervelende journalisten'. Ik zei dat de Nederlandse Regering niet kon worden overvallen met de komst van deze delegatie en zei dat deze gang van zaken in Nederland wel eens een onplezierige indruk kon maken, waardoor de besprekingen onder ongunstige auspiciën zouden kunnen beginnen. Subardjo wist vermoedelijk niet dat Djumhana inmiddels was geïnstrueerd - ik op dat ogenblik evenmin - en riep mijn tussenkomst in, die ik toezegde. Hij vroeg mij uitdrukkelijk Stikker te laten weten, dat het hem niet gelukt was vast te houden aan de met Stikker afgesproken 'kleine' delegatie (bijvoorbeeld vijf man) en evenmin om het opnemen van parlementariërs te verhinderen. Subardjo merkte nog op, dat het hem met name speet, dat Yamin in delegatie was opgenomen: Stikker had wel aanleiding voor de verwachting dat dit niet zou zijn gebeurd. Subardjo beweerde niet aanwezig te zijn geweest toen de delegatie werd samengesteld. (SIC!) dit wel typisch Subardjo.

Het object van de besprekingen zou zijn 'RTC-overeenkomst'. Ik zeide deze omschrijving wel ietwat vaag te vinden, waarbij bleek dat 'ook Irian daaronder hoorde'. Ik vroeg of ik deze uitslating aldus mocht opvatten, dat tijdens de besprekingen 'ook Irian wel eens aan de orde zou kunnen komen'. Zo bleek de zaak niet te liggen. Irian zou ter sprake gebracht worden als een 'gelijkwaardig object'. Toen Subardjo naar voren bracht een dergelijke agenda niet tegen de lijn van de Nederlandse politiek te achten, zei ik slechts te kunnen herhalen wat ik de laatste weken - naast mijn streven om de stemming hier te lande rustig te houden - voortdurend had betoogd: dat niet was in te zien hoe de onderhandelingen dan zouden kunnen slagen.

Tijdlimiet voor de duur van de onderhandelingen was niet gesteld (geldt hier het punt, dat hier binnenskamers nog al eens is besproken en wat aan het geheel een ietwat ultimatief karakter zou hebben gegeven).

Ik herinnerde Subardjo tenslotte nog aan mijn aan Sukiman aangeboden nota over de veiligheid der Nederlanders hier te lande en deelde hem mede, dat de beraadslagingen in de Tweede Kamer in volle gang waren en dat ik vermoedde, dat de Minister voor Uniezaken en voor Overzeese Rijksdelen Dinsdag aan het woord zou komen. Op zijn traditionele geruststellende en begrijpende toon sprak hij de verwachting uit, dat het Indonesische antwoord nog wel op tijd zou komen.

De Indo-kwestie bracht ik in dit verband niet ter sprake: zij heeft hier minimale belangstelling nu de algemene politieke verhouding met Nederland zo primeert. Darma liet zich gisterenavond tegen Schürmann uit, dat het wel erg moeilijk zou zijn de Indonesische Regering tot het houden van de door mij gevraagde bespreking te brengen. Uiteraard blijft deze zaak wel mijn zeer bijzondere belangstelling houden, maar tevens object van preoccupatie uitmaken.

Gisterenavond herhaalde Cochran mij, volkomen ongevraagd en daarom mijns inziens doelbewust, wat hij mij 's ochtend ook al had gezegd dat hij hier praktisch geen contact met Subardjo had gehad.

Daarna kwam Supomo bij mij afscheid nemen wat praktisch neerkwam op een herhaling van het gesprek met Subardjo. Wij moeten, volgens hem, ons niet te veel zorgen maken over de aanwezigheid in de delegatie van politici

1. waren alleen vertegenwoordigers van Regeringspartijen opgenomen en zal hun aanwezigheid ten gevolge hebben dat zij later eventueel bereikte resultaten zouden ondersteunen;
2. waren zij allen lid geweest van beide commissies Supomo;
3. zouden zij - ook Yamin - wel niet uit de band springen.

Ik herhaalde het standpunt van de Regering ook op dit gebied.

Supomo kwam weer terug op het punt, dat hij als Ambassadeur kan verwachten een politieke figuur van gelijke standing tegenover zich te vinden en dat dit hier ook werd verwacht. Ik verklaarde dit standpunt aanvechtbaar te achten en motiveerde mijn these met de opmerking dat hij als ambtenaar niet kon verlangen met een politieke figuur als een Minister of Staatssecretaris te onderhandelen. Ik voegde er echter aan toe, dat ik toch wel veronderstelde, dat Supomo Blom en Götzen tegenover zich zou vinden. Supomo zei toen dat zulks hem zou verheugen en dat het in Regeringskringen zulk een goede indruk had gemaakt, dat hij in Augustus en September op het hoogste niveau in Nederland was ontvangen. Supomo komt met een gedeelte van zijn delegatie Woensdagavond aan.